

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Alia difficultas expeditur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

47 *Severantia* cap. 14, ubi ait: *Hac prædestinatio Sanctorum, nihil aliud est quam præscientia & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur.* At præscientia ad intellectum pertinet, ut per se est manifestum; & etiam preparatio non passiva ut patitur, sed agentis ut agat, ad intellectum spectat; ut expressè docet D. Thomas quæst. 6. de veritate art. 1. ad 8. & 12. Et in hac quæstione art. 2. ad 3. ubi sic ait: *Duplex est preparatio, quædam patientis ut patitur, & hæc preparatio est in preparato; alia est agentis ut agat, & hæc est in agente; & talis preparatio prædestinatio est, prout agens per intellectum dicitur se preparare ad agendum, in quantum præconcepit rationem operis faciendi.* Ergo prædestinatio non in actu voluntatis, sed intellectus, essentialiter & in recto consistit.

48 Denique suadet eadem pars. Prædestinatio essentialiter est ordinatio creature rationalis ad gloriam: quocirca D. Thomas illam definiens ait esse transmissionem creature rationalis in vitam æternam, & prædestinati in scriptura sacra, *Præordinati* appellantur: juxta illud Actuum 13. *Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam.* Sed ordinare ad intellectum pertinet, & non ad voluntatem: Ergo & prædestinatio. Major patet, Minor verò probatur multipliciter. Primò ex Aristotele 2. *Metaph.* cap. 2. dicente quòd *Sapientis est ordinare*: quare opus naturæ dicitur opus intelligentiæ, ratione ordinis reperti in illo. Idem docet D. Thomas quæst. 6. de veritate art. 1. in corpore ubi ait: *solus rationis est dirigere & ordinare.* Et 2. 2. quæst. 83. art. 1. probat orationem esse actum intellectus, quia consistit in quadam ordinatione inferioris ad superiorem.

Secundò, Ordinate unum ad aliud, est unum cum alio conferre: Sed collatio unius cum alio, ad intellectum practicum spectat, sicut ad speculativum illatio unius ex alio: Ergo ordinare ad intellectum pertinet & non ad voluntatem.

Tertiò, Ordo rerum, secundum quòd à principio egrediuntur, & inter se invicem collocantur, pertinet ad artem quæ est habitus intellectus, ut docet D. Thomas quæst. 5. de veritate art. 1. ad 9. Ergo ordinatio rerum in finem, quæ ad providentiam spectat, ut ibidem ait S. Doctor, soli actui intellectus competere potest.

Quartò, Ordinare aliquid in finem, idem est quod dirigere illud in finem: Sed directio in finem ad intellectum spectat, & non ad voluntatem, quæ cum sit potentia cæca, non potest alias dirigere, sed ab intellectu dirigi debet: Ergo idem quod prius.

Denique, Ordinare pertinet ad superiorem, ut constat in rebus humanis: nam dux in exercitu ordnat quid à militibus agendum sit, Princeps in republica, quid vasalli facere debeant, Prælati in Religione, quid subditi debeant operari: Sed intellectus in homine est suprema potentia, & nobilior voluntate, ut docent Thomistæ in libris de anima: Ergo ordinare ad intellectum pertinet, & non ad voluntatem, quæ solum habet executivam ordinationem rationis, volendo unum propter aliud; quod non est formaliter ordinare, sed ordinem ab intellectu practicum sequi & supponere, ut eruditè expendit Cajetanus 1. 2. q. 17. art. 1. unde si objectum sine ordine proponatur, absque ordine etiam à voluntate appetitur.

49 Dices, *Habitum charitatis in voluntate reli-*

det, & tamen ordinativus est, cum ex impetio & ordinatione illius, actus aliarum virtutum finem charitatis attingant, & meritorie fiat: ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 1. 4. art. 4. ex quo 2. 2. quæst. 23. art. 4. infer charitatem esse formam virtutum, quia scilicet ordinat actus illarum ad finem, qui in moralibus obtinet rationem formæ.

Respondeo habitum charitatis esse ordinativum motivè: hoc est movendo intellectum, ut per fidem, vel per prudentiam infusam, ordinet actus aliarum virtutum in finem supernaturalem: non talem elicitive, hoc est elicendo actum ordinativum formaliter.

Dico secundo: Prædestinatio non importat ex æquo actum intellectus & voluntatis, sed adæquatè consistit in actu intellectus, connotando solum in obliquo actum voluntatis.

Hæc conclusio patet ex jam dictis: nam prædestinatio, ut supra dicebamus, est pars providentiæ: providentiæ autem non importat ex æquo actum intellectus & voluntatis, sed essentialiter consistit in actu intellectus, connotando solum in obliquo actum voluntatis: ut ostendimus Tractatu præcedenti, & expressè docet D. Thomas quæst. 7. de veritate art. 1. ubi ait: *Providentiæ includit scientiam & voluntatem, sed tamen essentialiter in cognitione manet, non quidem speculativa, sed practica.*

Adde quòd prædestinatio, ut dicemus conclusione sequenti, essentialiter consistit in actu imperii: Sed actus imperii est elicitive à solo intellectu, quamvis supponat electionem & motionem voluntatis, eamque connotet in obliquo, ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 17. art. 1. ergo & prædestinatio.

Adde etiam, quòd Augustinus supra relatus ait, prædestinationem nihil aliud esse quam præscientiam & preparationem, quorum utrumque ad intellectum pertinere monstravimus: Ergo actus voluntatis non constituit, etiam inadæquatè, prædestinationis essentiam, sed in obliquo solum & de connotato in ea importatur: ut constat etiam in prudentia, omnipotentia, & aliis virtutibus, & attributis, ad quæ necessario exiguntur actus utriusque potentie, & tamen ex illis non constatur in recto, sed in actu unius in recto consistunt, altero ingrediente tantum de connotato. §. II.

Alia difficultas expeditur.

Supposito quòd prædestinatio essentialiter in actu intellectus & non voluntatis consistit, restat discutiendum, an talis actus sit judicium regulans electionem, quo de mediis conveniuntur electionem, vel ipsum imperium supponit electionem, & regulans usum & executionem: manifestum est enim, prædestinationem in judicio regulante electionem ad gloriam non posse consistere, quia judicium illud non est de mediis ad finem prædestinationis ordinatis, sed de fine prædestinationis, prædestinatio autem in efficaci mediis ordinatione consistit. Unde D. Thomas quæst. 5. de veritate art. 1. ad 2. hoc statim discrimen inter scientiam practica & providentiam, quòd illa est non solum de mediis, sed etiam de fine, providentiæ autem solum est de mediis ut ordinatis ad finem. Et quæst. sequenti art. 1. in corp. & in resp. ad 2. idipsum affirmat de prædestinatione, & docet quòd illa supponit electionem ad gloriam: quòd etiam allerit hic art. 4. Tota ergo difficultas procedit de judicio regu-

regulante electionem ad gratiam, & media ad gloriam efficaciter conducunt; & de iudicio practico talem electionem subsequente, quod imperium appellatur. Pro cuius decisione

Dico tertio: Prædestinationem non consistere in iudicio regulante electionem, quo de mediis convenientia iudicatur, sed in iudicio practico subsequente electionem, quod imperium vocatur.

Hec conclusio est expressa D. Thomæ quaest. præcedenti art. 1. ad 2. ubi ait: *Præcipere de ordinanda in finem, competit Deo, & secundum hoc convenit iudicio prudentiæ & providentiæ.* Et in hac quaest. art. 4. dicit quod *prædestinatio est pars providentiæ autem, sicut & prudentiæ, est ratio in intellectu existens, præceptiva ordinationis aliquid in finem.* Quibus verbis rationem fundamentalem nostræ conclusionis insinuat: Nam prædestinatio, utpote providentiæ, consistit in actu principali prudentiæ: Sed talis actus (ut ex Aristotele & D. Thomæ vidimus art. præcedenti) est imperium: Ergo in actu imperii essentialiter consistit prædestinatio.

Præterea, Prædestinatio est ordinatio efficax mediis quibus electi infallibiliter vitam æternam consequuntur. Sive, ut ait Augustinus supra relatus, est *preparatio mediis quibus certissime liberantur quicumque liberantur.* Sed iudicium electionem regulans, etsi sit ordinatio de mediis, non tamen est efficax ordinatio de his mediis determinatè, cum adhuc illo posito liberum sit Deo, non solum in sensu diviso, sed etiam in sensu composito, hæc aut illa media in ordine ad gloriam eligere: Ergo in prædicto actu essentia prædestinationis consistere nequit: unde cum illa in actu intellectus consistit, & non possit consistere in iudicio regulante electionem ad gloriam, ut supra ostendimus, restat ut consistat in iudicio practico subsequente ad electionem, & regulante usum & executionem, quod obtinet rationem imperii.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Prædestinatio, cum sit efficacissima, & omnino infallibilis, si in aliquo actu divini intellectus formaliter consistat, debet consistere in illo qui est omnium efficacissimus: Atqui actus iudicii antecedens electionem non est talis, sed solum actus imperii ad illam subsequens, & regulans usum & executionem; Ergo non in illo actu, sed in illo prædestinatio essentialiter consistit. Maior patet. Minor vero simul declaratur & probatur. Nam intellectus per iudicium præcedens electionem, iudicat tantum de convenientia mediis in ordine ad opus, unde ille actus explicatur per modum indicativi, ut si dicamus, *bonum est hoc facere, vel hoc est conveniens facere,* & pertinet ad illam habitudinem quam dicit voluntas ad finem per modum intentionis & affectus, & non ad eam quæ tendit in finem per modum executionis & causalitatis: unde in se non habet efficaciam ad executionem operis, nisi tantum radicaliter: posito enim iudicio de convenientia mediis, potest non sequi effectus, ob difficultatem executionis. Imperium autem superaddit quandam intimationem rei exequenti, movendo ad hoc quod fiat, & explicatur per modum imperativi, ut sic dicatur, *fac hoc;* pertinetque ad habitudinem quæ voluntas tendit in finem per modum executionis & causalitatis, quæ propter stantè imperio efficaci, non stat non sequi operationem & executionem mediis;

Tom. 11.

A Ergo imperium est actus intellectus practici omnium efficacissimus, ac proinde in illo inveniuntur omnia ad constituendam essentiam prædestinationis necessaria. Est enim ratione sui ratio ordinis mediis in finem, cum ad intellectum practicum ordinatio pertineat; & est efficax in virtute electionis præcedentis, actus enim voluntatis præcedens, virtualiter clauditur in actu subsequente: quod iudicio electionem præcedenti petere nequit. Licet enim illud sit ordinatio mediis in finem, caret tamen efficaciam, quam non potest habere ab electione subsequente; quia unus actus non dat efficaciam alteri, nisi vel insuat in ipsum, vel in eo virtualiter permaneat: ad quod requiritur quædam antecessio, seu prioritas, saltem virtualis, quam non habet electio respectu iudicii à quo regulatur, sed solum respectu imperii ad illam consequentis, quo regulatur usus & executio operis.

§. III.

Solvuntur obiectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem. In Scriptura prædestinatio appellatur propositum, electio, & dilectio. Matth. 22. *Multi sunt vocati, pauci vero electi.* Ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso.* Et infra. *Prædestinavit secundum propositum voluntatis sue.* Ad Rom. 9. *Iacob dilexi:* Sed propositum, dilectio, & electio, sunt actus voluntatis: Ergo prædestinationis essentia in actu voluntatis consistit.

Confirmatur primò: Damascenus lib. 2. de fide cap. 9. dupliciter definit prædestinationem, dicit enim quod *prædestinatio est rerum procuratio quæ Deus fungitur.* Et rursus, *Providentiæ est voluntas Dei, per quam res omnes aptè congruenterque gubernat:* Ergo prædestinatio, quæ est quædam providentiæ, est actus voluntatis. Item Augustinus de prædest. Sanct. cap. 15. prædestinationem vocat, *propositum miserendi.* Et tandem D. Thomas in Opusculo de prædestin. cap. 1. ait: *Quamvis prædestinatio supponat actum cognitionis, nominat tamen actum voluntatis eligentis, ad ea quæ solà gratia à voluntate conferuntur.*

Confirmatur secundò: Prædestinatio essentialiter est ille actus divinæ mentis, quo Deus destinat hominem ad gloriam: unde prædestinatio idem sonat ac præcedens destinatio, ut notat D. Thomas quaest. 6. de verit. art. 1. Sed actus destinandi, essentialiter est actus voluntatis, utpote decretum & propositum Dei: Ergo & prædestinatio.

Ad objectionem respondeo cum Divo Thoma loco citato in responsione ad primum. Quod *quia in actionibus anime, præcedens actus includitur quodammodo virtute in sequenti, & quia prædestinatio presupponit electionem, quæ est in actu voluntatis, ideo in ratione prædestinationis aliquid includitur ad voluntatem pertinens, & propter hoc propositum, & alia ad voluntatem pertinentia, in definitione prædestinationis quandoque ponuntur.* Et in resp. ad 2. ait: *Prædestinatio non est idem quod electio, sed presupponit eam, & inde est quod prædestinati, etiam electi dicuntur.* Addo quod sicut prædestinatio in Scriptura, interdum nominibus pertinentibus ad voluntatem significatur, ita sæpe nominibus ad intellectum spectantibus explicatur: ut ad Roman. 11. *Non repulit Deus plebem suam quæm præcivit, id est præ-*

B 2